

Tekniska nämnden

Låsning av kommunens brandposter och byggnation av vattenkiosker

Ärende

Danderyd har en hög kvalitet på det kommunala dricksvattnet. Det är som i övriga Sverige klassat som ett livsmedel och kontrolleras och övervakas därefter. Tekniska kontoret föreslår två viktiga åtgärder för att säkerställa en fortsatt hög kvalitet på dricksvattnet; låsa kommunala brandposter och bygga vattenkiosker.

Ett stort problem i kvalitetssäkringen av dricksvattnet är de ständiga otillåtna uttag som görs via brandposter i kommunen. Det är allt ifrån konsultbolag och entreprenörer till poolserviceföretag som utför detta. Resultatet blir att ett stort vattenuttag görs under kort tid. Det riskerar att rycka loss järn- och manganhaltiga ämnen från vattenrörens insida. Vattnet blir brunt. Om handhavandet med brandposten inte är korrekt riskeras allt ifrån baksug av smutsigt vatten till sönderdragna och sönderfrysta brandposter.

För att mota otillåten användning föreslås att de låses. Det behov som olika aktörer ändå har av vatten i kommunen tillgodoses av de två vattenkiosker som anläggs i kommunen. Där kan man mot en kostnad få vatten på ett säkert och kontrollerat sätt.

Tekniska kontorets förslag till beslut

1. Tekniska nämnden beslutar att bygga två vattenkiosker
2. Tekniska nämnden beslutar att låsa samtliga kommunala brandposter i kommunen.

Bakgrund

Dricksvatten i Danderyd håller en hög kvalitet och de prov som regelbundet tas visar på ständigt återkommande tjänliga resultat. Det finns dock ett fenomen som riskerar att orsaka kvalitetsproblem, de otillåtna uttagen av vatten från kommunens brandposter. Brandposterna är anlagda för att förse räddningstjänsten med vatten vid brand. Det går tyvärr lika lätt för andra

Peter Wahl

aktörer att ta vatten till andra behov och det är inte tillåtet. Brandposter har hög kapacitet för att räddningstjänsten ska få tillräckligt med släckvatten. Vid användning av brandposter riskerar därför järn- och manganhaltiga partiklar att lossna från rörens insida då strömningshastigheten plötsligt blir mycket högre än normalt. I vissa fall kan till och med strömningsriktningen ändras. Det brunfärgar vattnet. Det är inte farligt att dricka vattnet. Det kan dock förstöra tvätt och i övrigt orsaka problem. Vid felaktig hantering av brandposter kan allt ifrån baksug till söndriga brandposter bli resultatet.

Tekniska kontorets utredning

Det finns idag drygt 550 brandposter i kommunen som inte är privata. Samtliga brandposter kan i dagsläget användas genom att luckan till brandposten lyfts upp och den som har rätt utrustning kan fritt ta vatten. Vattnet riskeras att missfärgas vid användningen av brandposten. Hanteras inte brandposten korrekt kan dessutom allt från baksug till att brandposten går sönder inträffa. En trasig brandpost i ett akut läge kan fördröja räddningsarbetet för räddningstjänsten. Det finns idag nästan ingen kontroll på hur mycket vatten som tas på detta sätt och följaktligen kan verksamheten inte debitera för vattenuttaget. Den kostnaden drabbar istället övriga abonnenter.

Genom att låsa kommunens brandposter kan endast räddningstjänsten, VA-verksamheten och VA-driftentreprenören låsa upp brandposterna.

VA-verksamheten har sedan tidigare brandposthuvuden för uthyrning. De kommer att finnas kvar och är lämpliga att använda vid husbyggnation och liknande. Montering kommer att ske av VA-driftentreprenören som har verktyg att öppna brandposten. De avtal om tillåtna uttag som sedan tidigare tecknats med ett fåtal aktörer sägs upp och hänvisning till vattenkiosker görs.

En vattenkiosk fungerar likt en bensinpump: Kunden har ett konto och debiteras för den mängd vatten som tas. Kommunen får därmed kontroll på vattenflödet samt att faktureringsunderlaget blir korrekt. Vattenkioskerna kommer att placeras där VA-verksamheten har bra kapacitet på dricksvatten så att inte fenomenet med brunt vatten uppstår. Vattenkiosken har också återströmningsskydd vilket minskar risken för kontaminering av dricksvattnet.

Två vattenkiosker, förslagsvis en vid Långängsstrand vid Käppalas tunnel och en vid slutet av Rinkebyvägen planeras att uppföras. Behövande får därmed tillgång till vatten i både den norra och den södra delen av kommunen. Två vattenkiosker bedöms täcka det behov som finns i

Peter Wahl

kommunen och placeringen är tagen till hänsyn av installationskostnad och trafikpåverkan. Slutet på Rinkebyvägen är troligen också den plats där mest otillåtet vattenuttag görs.

VA-verksamheten har haft kontakt med Storstockholms räddningstjänst som inte har något att erinra mot åtgärden att låsa brandposter.

Anläggningsavdelningen som ansvarar för brandposterna i kommunen har inget att erinra mot åtgärderna.

De 50 privata brandposter som finns i kommunen kommer inte att pluggas men kontakt med ägarna av dessa brandposter kommer att tas med information om kommunens åtgärder.

Järfälla kommun är en av de kommunerna som har valt att plugga samtliga brandposter i kommunen och valt att installera ett flertal vattenkiosker runt om i kommunen. Denna åtgärd har visat ett gott resultat, mängden omätt vatten har minskat markant.

Ekonomisk påverkan

Att låsa de kommunala brandposterna i kommunen kostar cirka 600 000 kr. Till detta tillkommer en mindre löpande kostnad för byte av trasiga lås och andra underhållsåtgärder.

Anläggande av vattenkiosker med de kringarrangemang som krävs kostar cirka 1 mnkr per enhet. Kostnaden för uppförandet av vattenkiosker samt kommer på sikt täckas av intäkter från försäljning av tappvatten från vattenkioskerna. VA-verksamheten räknar med att investeringen återbetalar sig på ca 10 år. Investeringen i vattenkiosker tas från VA-investeringsbudgeten för 2020 och låsningen kommer att belasta VA-driftbudgeten.

Den största vinsten är dock den ökade säkerheten.

Låsning av brandposter kommer att generera kostnader för de entreprenörer som antingen gratis eller mot liten ersättning tidigare tagit vatten ur det kommunala dricksvattennätet. Införskaffande av tankbilar, transport av vatten från godkända tappställen, tillståndsprovningar för vattenuttag i naturvatten är några av de kostnader som kan uppstå som en följd av låsning av brandposter.

Peter Wahl

Anna Tengelin Skoog
Teknisk direktör

David Johannesson
VA-Avfällschef

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande Låsning av kommunens brandposter och byggnation av vattenkiosker

Expedieras
[Klicka här för att ange text.](#)